

RS AU § 306 Utvärdering och översyn av Almedalsveckans styrmodell i syfte att stärka det politiska engagemanget

Ärendenummer: RS 2025/2056

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regiondirektören får i uppdrag att genomlysna nuvarande styrmodell för Almedalsveckan, inklusive Instruktion för regionstyrelsen beredande organ.
- Regiondirektören får i uppdrag att ta fram strategier för Almedalsveckan 2027–2032, särskilt ska följande aspekter beaktas:
 - Hur Almedalsveckans roll som Sveriges viktigaste demokratiarena kan stärkas.
 - Hur den långsiktiga politiska förankringen, både lokalt och nationellt, kan utvecklas för att säkerställa ett fortsatt brett politiskt engagemang.
- Uppdragen ska återrapporteras senast 31 oktober 2026.

Sammanfattning

Under pandemin gjordes en genomlysning av styrmodellen för Almedalsveckan i syfte att stärka och förtydliga den politiska förankringen och stärka engagemanget. I och med denna genomlysning knöts det då nya rådet (Almedalsrådet) närmare regionstyrelsen genom att det blev ett beredande organ. Samtidigt bildades ett nytt råd (Programrådet) som bestod av representanterna från Almedalsrådet samt representanter partiernas ledningar, förslagsvis partisekreterare eller motsvarande.

Denna nya modell har nu varit styrande sedan 2022 och har i de flesta fall fungerat som planerat. Det finns dock ett par saker som behöver ses över och framför allt förtydligas. Dessa är hur Region Gotland fortsätter säkerställa det politiska engagemanget hela vägen upp till riksdagspartiernas ledningar samt förtydligande av gränssnittet mellan partierna på Gotland och riksdagspartierna.

Strategierna för Almedalsveckan har inte reviderats sedan de togs fram 2018. De var inte en del av översynen utan togs fram 2018, samtidigt som kriterierna för medverkan i det officiella programmet och på markplats beslutades.

Bakgrund

Styrningen utifrån den nuvarande beslutsmodellen- för Almedalsveckan har fungerat i stort sett som planerat. Det som föranleder ett beslut om ny översyn är de signaler Region Gotland får från riksdagspartierna om att det finns en otydlighet i planering och genomförande av partiernas medverkan samt den utmaning det visats sig i att få engagemang i Programrådet.

Programrådet:

Programrådet ska, i enlighet med instruktionen, bestå av ledamöter i Almedalsrådet och en representant från varje riksdagsparti, förslagsvis partisekreterare, kanslichef eller motsvarande. Detta innebär en grupp på 16-20 personer per möte.

Även namnet på denna grupp kan leda till förvirring eftersom det inte är ett råd för att sätta programpunkterna i det officiella programmet utan ska utgöra ett referensorgan till Almedalsrådet, där programrådet med sin sammansättning ska kunna säkra en bred politisk förankring såväl lokalt som nationellt. Programrådet ska stötta Almedalsrådet i frågor om långsiktig idéutveckling och säkra det politiska engagemanget.

Almedalsrådet:

Almedalsrådet är ett rådgivande och beredande organ till regionstyrelsen i ärenden rörande den årliga Almedalsveckan. Almedalsrådets huvudsakliga uppgift är att säkerställa partipolitisk förankring på nationell nivå så att partiledarnas medverkan garanteras.

Almedalsrådet ansvarar för att ta fram beslutsunderlag för officiella kriterier för medverkan i Almedalsveckans officiella program, kriterier för innehåll inom det avgränsade området i Almedalsparken (för vilket Region Gotland är arrangör) samt tidpunkt och schema för de politiska talen i Almedalen. De ärenden som Almedalsrådet behandlar bereds av tjänsteorganisationen inom regionstyrelseförvaltningen.

Almedalsrådets ordinarie ledamöter bör ha en central roll i respektive partis lokala distrikt på Gotland, exempelvis inneha rollen som ordförande. Detta har börjat luckras upp för vissa partier, vilka i stället för distriktsordförande väljer att lägga det på andra i partiet, detta kan vara en svaghet gentemot uppdraget.

Strategier:

I samband med översynen av styrmodellen gjordes inget med de strategier som gällt sedan 2018. Almedalsveckan har under dessa år förändrats, till viss del genom aktiva beslut och handlingar, till viss del av omvärldens påverkan. Därför kan det vara aktuellt att se över de strategier som sågs som vinnande för snart 8 år sedan, i syfte att möta framtiden och bidra till att Almedalsveckan fortsätter att upplevas relevant.

Bedömning

Den nuvarande modellen har fungerat bra för de beslut som legat på Almedalsrådet, men det har varit tungrott att arbeta utifrån vad instruktionen visar för Programrådet. Det behöver göras något för att säkerställa att riksdagspartierna även i fortsättningen vill vara engagerade i Almedalsveckan, att det finns tydliga gränsdragningar mellan de politiska grupperna som är involverade i planering och genomförande.

Efter pandemin stabiliserade sig kostnadsutvecklingen något, men det finns en farhåga att det intresse som finns från andra mer penningstarka organisationer kan riskera att civilsamhället och den offentliga sektorn trycks undan. Detta behöver fångas i bland annat strategierna.

Ärendets behandling under mötet

Johan Malmros (C) yrkar på tillägg i beslutspunkt 2 att ge regiondirektören i uppdrag att ta fram strategier för Almedalsveckan 2027-2032.

Särskilt ska följande aspekter beaktas:

- Hur Almedalsveckans roll som Sveriges viktigaste demokratiarena kan stärkas.
- Hur den långsiktiga politiska förankringen, både lokalt och nationellt, kan utvecklas för att säkerställa ett fortsatt brett politiskt engagemang.

Ordförande yrkar bifall till Johan Malmros tilläggsyrkande.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros tilläggsyrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Instruktion. Regionstyrelsens beredande organ RS 2020/1481

Minnesanteckning från Almedalrådet 2025-09-15

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-11-11